

Кімге: Қазақстан Республикасының туризм және спорт министрі

Автордың аты-жөні және лауазымы: Камыспаева Макпал Рахметкалиевна

“Абай облысы Семей қаласының жер қатынастары бөлімі” мемлекеттік мекемесінің бас маманы

Күні: 8.11.2024

АНАЛИТИКАЛЫҚ ЖАЗБА

Тақырыбы: “Қазақстанның туризмінің дамуына кедергілер ”

Кілт сөздері: Туризм, Қазақстан, экономика, негізгі факторлар, халықаралық стандарт, табиғи.

Қазақстанның туризм саласы – еліміздің экономикалық дамуына елеулі үлес қосуға қабілетті маңызды секторлардың бірі. Туризм тек экономиканы қолдайтын сала ғана емес, сонымен қатар мәдени және экологиялық байланыстарды нығайтуға, халықаралық беделді арттыруға ықпал етеді. Қазақстан өзінің ерекше табиғаты, бай мәдени мұрасы, тарихи ескерткіштері және ұлттық құндылықтарымен туристер үшін үлкен қызығушылық тудырады. Бұл аналитикалық жазбада Қазақстандағы туризмнің дамуының қазіргі жай-күйі, қиындықтары мен болашақтағы даму бағыттары қарастырылады.

Қазақстанның табиғи және мәдени ерекшеліктері туризм саласы үшін зор мүмкіндіктер ұсынады. Елдің кең байтақ аумағы, түрлі табиғи ландшафттары мен экосистемалары, тарихы мен мәдениеті, сонымен қатар еліміздің қонақжайлығымен ерекшеленетін халқы – бұл еліміздегі туризмнің даму әлеуетін арттыратын факторлар [3].

Туризмнің тиімді дамуы үшін негізгі факторлардың бірі — инфрақұрылымның жоғары деңгейде болуы. Қазақстанда бұл салада әлі де жетіспеушіліктер байқалады. Әсіресе, көлік жүйесі мен орналастыру орындарының саны мен сапасы жеткіліксіз. Ірі қалалар мен туристік бағыттарда жолдар мен тасымалдау жүйелерінің жағдайы жақсарғанымен, шалғай аудандарда бұл мәселе әлі де өзекті.

Қазақстандағы туристік қызметтердің сапасы халықаралық стандарттарға сай келмейді. Туристік қызмет көрсету деңгейі көбінесе жеке сектордағы көптеген шағын кәсіпорындардың қызмет көрсетуіне негізделген, олардың көбінде тәжірибе мен кәсіби біліктілік жетіспейді. Сонымен қатар, туризм индустриясындағы кадрлар даярлау жүйесі де әлі толыққанды дамымаған.

Туристер үшін сапалы гидтер, аудармашылар, қонақ үйлер мен мейрамханалар қызметінің деңгейі маңызды. Дегенмен, кейбір

өңірлерде бұл қызметтердің деңгейі туристердің қажеттіліктерін қанағаттандырмайды. Сонымен қатар, туристік бизнесте ұйымдастырушылық мәдениет пен стандарттарға сәйкес келмеушілік кездеседі.

Қазақстанның туризм саласы әлі де жеткілікті деңгейде маркетингтік насихатталмайды. Елде әлемдік деңгейде танылған туристік брендтің қалыптаспауы және халықаралық нарықта Қазақстанның танымалдығының төмендігі осы саладағы маңызды проблемалардың бірі. Қазақстан әлемнің әр түрлі елдерінде туризмді белсенді түрде насихаттау үшін үлкен маркетингтік кампаниялар жүргізуі қажет.

Әлемдік туризм нарығында бәсекелестік өте күшті, әсіресе Орталық Азияда және жақын шет елдерде. Қазақстанның көрші елдері, мысалы, Қырғызстан мен Өзбекстан да туристерді тарту үшін түрлі бағдарламалар мен бастамалар ұсынуда. Сондықтан, Қазақстанның халықаралық деңгейде тартымдылығын арттыру үшін жүйелі маркетингтік стратегиялар қажет.

Қазақстанда туристік саланың дамуына кедергі келтіретін тағы бір мәселе — құқықтық және әкімшілік кедергілер. Қазіргі таңда заңнамалық нормалардың кейбірі туризм саласына арналған нақты әрі қолайлы ережелерді қарастырмайды. Әкімшілік рәсімдер мен рұқсат алу процедуралары көбінесе тым күрделі және уақытты талап етеді, бұл инвесторлар мен кәсіпкерлер үшін кедергі болуы мүмкін.

Сонымен қатар, визалық ережелердің күрделілігі де шетелдік туристердің келуіне кері әсерін тигізеді. Қазақстанның бірқатар елдермен визасыз режим енгізгенімен, кейбір елдерден келетін туристер үшін виза рәсімдері қиын және ұзақ уақыт алады, бұл да елге туристердің ағылуына кедергі жасайды [4].

Қазақстанның мәдени мұрасы да ерекше. Мұнда ежелгі мәдениет пен тарихтың бай іздері жатыр. Қожа Ахмет Яссауи кесенесі, Түркістан қаласы, көне Сауран және Балқаш өңіріндегі ежелгі қоныстар Қазақстанның тарихынан сыр шертеді. Қазақстанда Шығыс пен Батыстың мәдениеттерінің тоғысуы байқалады, бұл да еліміздің мәдени туристік әлеуетін арттырады.

Қазақстанның туристік әлеуеті туралы әлемде жеткілікті ақпарат жоқ. Халықаралық нарықта Қазақстан туралы ақпараттардың тапшылығы оның туризм саласын дамытуға кедергі келтіреді. Сонымен қатар, еліміздің туризмін насихаттау үшін арнайы маркетингтік стратегиялардың жоқтығы немесе олардың тиімді еместігі саланың дамуында үлкен проблемалар туғызады.

Қазақстанның туризмін дамыту үшін бірқатар шаралар мен бағыттар бар. Осы бағыттарды іске асыру еліміздің туризм саласын жаңа деңгейге көтереді.

Қазақстанның туристік инфрақұрылымын жаңарту мен дамыту үшін мемлекет тарапынан инвестициялар тарту қажет. Әуежайларды жаңарту, теміржол және автокөлік қатынасын дамыту, қонақүйлер мен демалыс орындарын көбейту керек. Сонымен қатар, қонақ үйлер мен басқа да инфрақұрылым объектілерінің сапасын халықаралық деңгейде көтеру маңызды.

Заманауи технологияларды енгізу туризм саласын дамытуда маңызды рөл атқарады. Қазіргі уақытта көптеген туристік қызметтер интернет арқылы ұсынылады. Осыған байланысты, интернет арқылы туристік қызметтерді брондау жүйесін дамыту, әлеуметтік медиа платформаларын қолдану, виртуалды туризм жобаларын іске қосу маңызды. Мысалы, Қазақстанның тарихи және мәдени ескерткіштерін виртуалды түрде көрсету арқылы әлемдегі туристердің қызығушылығын арттыруға болады.

Қазақстанның экологиялық таза аймақтары мен табиғи қорықтары экотуризмді дамыту үшін қолайлы орта. Бұл салаға инвесторларды тарту, табиғи қорықтарды басқаруды жақсарту, экологиялық туризмге қатысты заңнаманы жетілдіру қажет. Экотуризм арқылы Қазақстан табиғат қорғау іс-шараларын жүргізе отырып, туристік ағынды арттыра алады.

Қазақстанның туристік мүмкіндіктерін әлемге таныту үшін халықаралық деңгейде жарнама және маркетинг шараларын жүзеге асыру қажет. Туристік көрмелер мен форумдарға қатысу, халықаралық туристік басылымдарда мақалалар жариялау, шетелдік туристік агенттіктермен байланыс орнату қажет. Сонымен қатар, шетелдік туристер үшін онлайн платформаларда Қазақстан туралы ақпараттар мен туристік ұсыныстарды жинақтау маңызды.

Қазақстан үкіметі туризмді дамыту үшін бірқатар мемлекеттік бағдарламалар қабылдады. 2019 жылы қабылданған «Қазақстан Республикасында туризмді дамытудың 2025 жылға дейінгі мемлекеттік бағдарламасы» аясында бірнеше бағыттар бойынша жұмыс жүргізілуде. Бұл бағдарламаның негізгі мақсаты – елдің туризм саласының инфрақұрылымын жетілдіру, туризмді насихаттау, экотуризмді дамыту және туристік қызметтерді стандарттау болып табылады [1].

Туризмнің экологиялық әсері де маңызды мәселе. Қазақстанда табиғи ресурстарды пайдалану және туристік орындарды сақтау бойынша жүйелі шаралар жоқтың қасы. Табиғи ескерткіштер мен ұлттық парктердің қарқынды пайдаланылуы кейбір жағдайда қоршаған ортаға кері әсерін тигізуі мүмкін. Мысалы, Алматы маңындағы тау шаңғысы курорттарының жұмыс істеуі табиғаттың теңгеріміне әсер ететін фактор болуы мүмкін.

Қазақстан туризмді дамытуда экологиялық және әлеуметтік тұрақтылыққа назар аударуы қажет. Бұл үшін экологиялық туризмді дамыту, қоршаған ортаны қорғау шараларын қабылдау және тұрақты даму принциптерін енгізу маңызды.

Қазақстандағы туризмнің дамуына әлеуметтегі туризмге деген көзқарас та әсер етеді. Көп жағдайда жергілікті халық шетелдік туристерді қарсы алуға дайын емес, олар кейбір жағдайларда туристерге көзқарастары сәл салқын болады. Туризмді дамыту үшін халық арасында туризмнің маңыздылығын, экономикалық пайдасын және шетелдіктерге мәдениетімізді таныту қажеттілігін түсіндіру керек.

Қазақстанда ішкі туризмді дамыту да маңызды, себебі өз азаматтары елдегі түрлі туристік бағыттарды білуі керек. Әлеуметтік мәдениет пен қызмет көрсету саласында жауапкершілікті арттыру да осы бағытта маңызды қадам болар еді [4].

Қорытынды

Қазақстанның туризмін дамыту – ел экономикасының әртараптануына, халықаралық беделінің артуына және халықтың әл-ауқатын жақсартуға ықпал ететін маңызды бағыт. Елдегі табиғи және мәдени ресурстарды тиімді пайдалану арқылы Қазақстан әлемдік туристік нарықта өз орнын табуға мүмкіндік алады. Осы мақсатқа жету үшін инфрақұрылымды жақсарту, туризмді дамытуға бағытталған заңнамалық шараларды жүзеге асыру және халықаралық маркетингке көп көңіл бөлу қажет [2].

Қазақстанның туризмінің дамуына кедергілер көп болғанымен, оларды жеңу үшін нақты стратегиялар мен кешенді шаралар қажет. Инфрақұрылымды жақсарту, қызмет көрсету сапасын арттыру, маркетингі күшейту, құқықтық базаны жетілдіру, экологиялық жауапкершілікті арттыру және қоғамдық сананы өзгерту арқылы Қазақстанның туризм саласын халықаралық аренада бәсекеге қабілетті етіп жасауға болады. Бұл тек экономикалық дамуға емес, сонымен қатар еліміздің имиджін көтеруге де ықпал етеді.

Ал, мысалы Абай облысын алатын болсақ, Абай облысының туризмін дамыту үшін келесі кедергілерді жеңу қажет:

- жолдарды жөндеу, көлік байланысын жақсарту, туристерге арналған қонақ үйлер мен демалыс орындарын салу;

- аймақтың туристік әлеуетін таныту үшін жарнама компанияларын ұйымдастыру;

- туризм саласында мамандардың білімін арттыру, халықаралық тәжірибені енгізу;

- туризм индустриясына мемлекеттік және жеке инвестицияларды тарту үшін тиімді бағдарламалар әзірлеу;
- табиғи қорларды қорғау және экологиялық туризмді дамыту;
- қоғамдық тәртіпті сақтау және туристердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін тиісті шаралар қабылдау.

Бұл бағытта аймақтың табиғи және мәдени ерекшеліктерін тиімді пайдалануға мүмкіндік болады.

Пайдаланылған дереккөздер мен әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасында туризмді дамытудың 2025 жылға дейінгі мемлекеттік бағдарламасы. – Алматы, 2019.
2. Мақашев, А. (2020). “Қазақстандағы экотуризм және оның даму перспективалары”. Алматы: «Ғылым».
3. Қазақстан Республикасында туризмді дамыту;
https://massaget.kz/mangilik_el/kazakstandagyi-shk-turizm-salasyinyin-damu-mumkndkter-40929/.
4. Қазақстан Республикасында туризмді дамыту;
<https://yandex.kz/search/?clid=2343973-720&win=632&from=chromesearch&text=chat+gpt&rdnd=337330&lr=165&redircnt=1731058165.1>